

Editorial

În luna mai a.c., Coaliția pentru familie a anunțat strângerea a trei milioane de semnături pentru schimbarea art. 48 alin. (1) din Constituție, pentru ca în legea fundamentală familia să fie explicit tratată drept „căsătorie liber consimțită între un bărbat și o femeie”. S-a dorit eliminarea oricărei ambiguități față de „cine se poate căsători cu cine?”, formularea actuală, care vorbește despre consimțământul dintre două persoane, ar permite, s-a argumentat, să se introducă prin lege posibilitatea căsătoriei dintre persoane de același sex. Cu ani în urmă, când tema căsătoriei gay devenise vizibilă în plan internațional, Parlamentul s-a grăbit să modifice Codul civil în același sens. În felul lui, militanții pentru păstrarea inechității de tratament dintre majoritarii heterosexuali și minoritarii de orientare sexuală au dreptate. Din anul 2001, când Olanda a adoptat prima lege de acest fel, și până în luna aprilie 2016, lista țărilor care recunosc dreptul persoanelor de același sex să se căsătorească s-a tot lungit, incluzând astăzi Africa de Sud, Argentina, Belgia, Brazilia, Canada, Columbia, Danemarca, Franța, Islanda, Irlanda, Marea Britanie, Mexic, Norvegia, Noua Zeelandă, Portugalia, Spania, Suedia, Statele Unite, Uruguay. Tendința în lumea democrațiilor și, în particular, în Europa, este egalizarea tratamentului, erodarea actualului *status quo* de la noi fiind previzibilă.

Se ridică întrebarea de ce Coaliția pentru familie a mers cu strângerea semnăturilor până la cifra de trei milioane, și nu s-a mulțumit cu cele 500.000, minimul pe care-l cere legea (Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni)? Situația se află în conexiune cu o altă nedumerire: cum anume Comitetul de inițiativă, care nu includea nicio personalitate de larg prestigiu public să reușească o asemenea performanță în șase luni? Din Comitet (Nadia Tătaru, Georgeta-Arsenia Stoian, Alina Tomi, Mariana-Liliana Georgescu, Tudor Sișu, Vlad-Constantin Miriță, Mihaela-Roxana Manuceanu, Sorin Lavric, Mihai Gheorghiu, Călin Diaconu, Pavel Chirilă, Cornel Bratu, Liviu-Vasile Axinte, Constantin-Valer Necula, Bogdan-Ioan Stanciu, Mircea Tudor), doar două persoane au avut o oarecare prezență publică: Sorin Lavric, autor al unor lucrări despre Noica, cu rubrică la *România literară*, și președintele comitetului de inițiativă, Dan Gheorghiu, vicepreședinte al Legii studenților în 1990 și apoi parlamentar pe lista PNȚCD.)

Secretul acestui succes este unul al lui Polichinelle: dincolo de cele câteva mii strânse de voluntarii Coaliției pentru familie în corturile lor menite să îi facă vizibili se află semnăturile strânse de biserici, în frunte cu Biserica Ortodoxă Română. Preoții au cerut completarea formularelor pregătite în acest scop când s-a mers pe la casele oamenilor, cum a fost de Bobotează, când oamenii au apelat pentru servicii religioase și chiar atunci când au fost chemați la capătul unui bolnav. Mitropolitul Banatului, Ioan Selejan, a promovat acțiunea la sfârșitul slujbei de Crăciun, la Catedrala din Timișoara. De altfel, organizațiile membre ale Coaliției pentru familie sunt aproape în totalitate organizații religioase ori inițiate de biserici. Enumerarea lor este relevantă, căci ne orientează spre identificarea unui centru de activism civic coalizat în promovarea unor teme religioase clasice: interzicerea avortului, îndoctrinarea religioasă în învățământul public, interzicerea educației sexuale. Iată lista: Asociația „Părinți pentru Ora de Religie – APOR”; Asociația „Alianța Familiilor din România”; Asociația Familiilor Catolice din România „Vladimir Ghika”; Asociația Familiilor Numeroase din România; Asociația „Familia Tradițională” (Iași); Asociația Persoanelor cu Deficiențe de Auz „Darul Sunetului” (București); Asociația „Înțelege Autismul” (Arad); Asociația Down Art Therapy (Tg-Jiu); Asociația pentru Sănătate Mintală a Copilului „Sf. Serafim de Sarov”

(București); Federația Națională a Asociațiilor de Părinți din Învățământul Preuniversitar; Asociația Părinților pentru o Educație Sănătoasă (București); Asociația Părinților Isteți; Societatea pentru Cultură și Știință „TOTEM”; Asociația Juriștilor pentru Drepturi și Libertăți Fundamentale; Asociația Dascălilor din România; Asociația Ieromonah Arsenie Boca (Arad); Fundația Sfinții Martiri Brâncoveni/Școala Brâncovenească (Constanța); Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români; Asociația „Tineretul Ortodox Român”; Asociația Ortodoxia Tinerilor; Asociația Christiana (București); Asociația pentru Revigorarea Tradiției – ART (București); Asociația „Rost”; Asociația Meșterilor Popolari din Moldova; Asociația pentru Cultură „Alfa” (Fieni); Asociația „Lăcașuri Ortodoxe”; Asociația PRODOCENS Media; Asociația „Leeman Ahai” („De dragul fraților mei”); Asociația Interconfesională „Unity in Values” (Rm. Sărat); Asociația Ortodoxă „Sf. Împărați Constantin și Elena” (Siret). Se adaugă câteva asociații locale PROVITA.

La depunerea proiectului de lege pentru revizuirea art. 48 alin. (1) din Constituție, inițiatorii au vorbit despre „o premieră istorică, națională și europeană” și despre un „trend european în acest sens”, iar pentru susținerea tezei s-a făcut referire la „succesul” consultărilor populare din Croația și Slovenia.

Succesele reclamate nu au fost de fapt *un succes* și, în orice caz, prezentarea făcută de membrii Coaliției pentru familie a fost grosier simplificată. Consultarea populară a dus la amendarea Constituției croate, dar faptul nu a făcut decât să determine adoptarea, la 15 iulie 2014, a unei „legi a parteneriatului pe viață” care asigură persoanelor gay aceleași drepturi ca și cuplurilor heterosexuale căsătorite. În Slovacia, la referendumul din 7 februarie 2015 au votat doar 21,4% din cetățeni, iar pentru ca acesta să fie declarat valabil ar fi fost nevoie de 50%. A fost ocazia ca premierul slovac și o parte din clasa politică să se exprime critic cu privire la inițiativă. Un referendum cu aceleași intenții a avut loc și în Elveția, în luna februarie 2016. Inițiativa a fost respinsă prin vot. Și cum poate fi interzicerea căsătoriilor între persoane de același sex „un trend” de vreme ce în Irlanda, în 2015, populația a votat amendarea legii fundamentale pentru a o permite? În sfârșit, se adaugă „revoluția” din Statele Unite în același sens, realizată de către Curtea Supremă a SUA.

Cu gândul la această istorie, NRDO include două materiale cu relevanță pentru tematica drepturilor LGBT. Unul este varianta în limba română a cauzei *Oliari et alii c. Italia*, oferită de Diana Botău. Un al doilea este documentarul lui Marius Mite privitor la eliminarea art. 200 din Codul penal român, vârful de lance în România a criminalizării, timp de decenii, a relațiilor sexuale între adulți care consimt. Nucleul central al cercetării sale a fost arhiva Curții Constituționale Române, dosarele pe acest subiect din anul 1994. Aducerea la lumină a faptelor de atunci este importantă și pentru că repară unele prezentări care „reconstruiesc” istoria. Avem în vedere, în primul rând, datele dintr-un volum relevant pentru comunitatea LGBTQ de la noi: *homIstoriei* (Florin Buhuceanu, editura Maiko, București, 2016) care trece sub tăcere rolul APADOR-CH ca primă asociație care a militat pentru apărarea drepturilor persoanelor de același sex în România. În particular, în 1994, APADOR-CH mobilizase organizații interne și internaționale pentru trimiterea de luări de poziție la Curtea Constituțională în favoarea eliminării art. 200 din Codul penal. În schimb, statutul de „inițiatori curajoși” a fost „cedat” Societății Independente Române a Drepturilor Omului care, în ciuda solicitărilor, la momentul dezbaterii constituționale a evitat implicarea. Documentarul lui Marius Mite pune, ca urmare, lucrurile la punct.